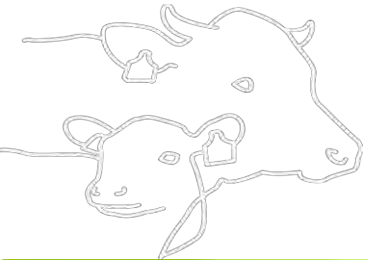

Blomsterremсор och andra åtgärder för att gynna naturliga fiender och pollinerare i grönsaksodling

Elisabeth Ögren, elisabeth.ogren@jordbruksverket.se

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Det ensidiga lantbruket har skapat problem

- Stora fält med monokulturer
- Färre diken och åkerholmar
- Få ogräs
- Ensilage istället för hö
- Färre betande djur
- Bekämpningsmedel
- Vi behöver öka mångfalden!

Pollinerare och naturliga fiender behöver:

- Pollen (protein)
- Nektar (energi)
- Blomning från april till september
- Blommor av olika former
- Alternativ föda
- Skydd
- Boplatser
- Övervintringsplatser

SNAP

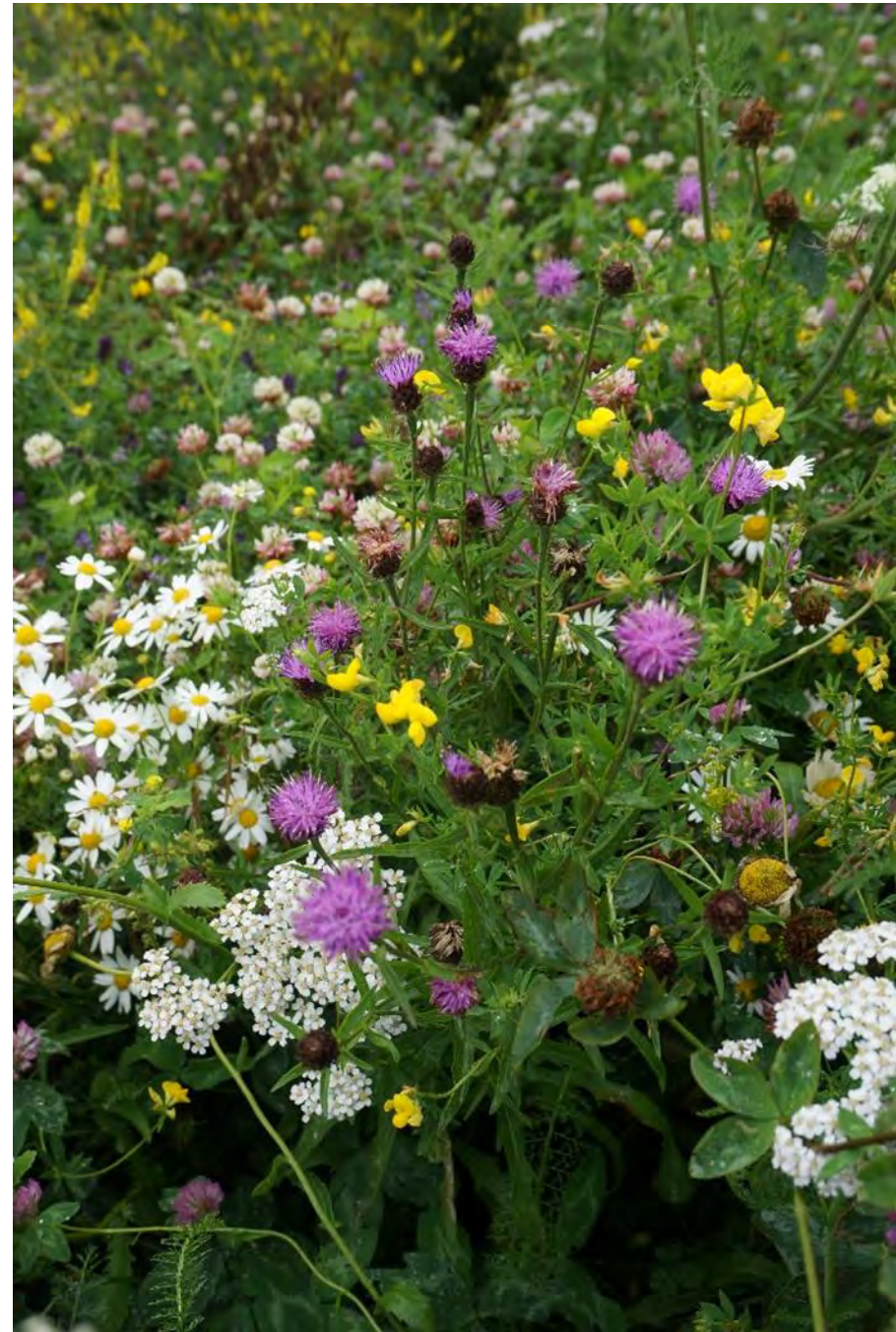
Skydd

Nektar

Alternativ föda

Pollen

Förstärkt växtskydd med hjälp av SNAP

Naturliga fiender

- Blomsterfluer
- Godselbiller
- Dyngflugor
- Gallmyggor
- Gronn lacewing
- Lopebiller
- Kortvingar
- Marihone
- Parasitiske veps
- Rovflugor
- Rovmidd
- Rovsteklar
- Triatomine
- Edderkopper
- Saksedyr

Gronn lacewing, vuxen

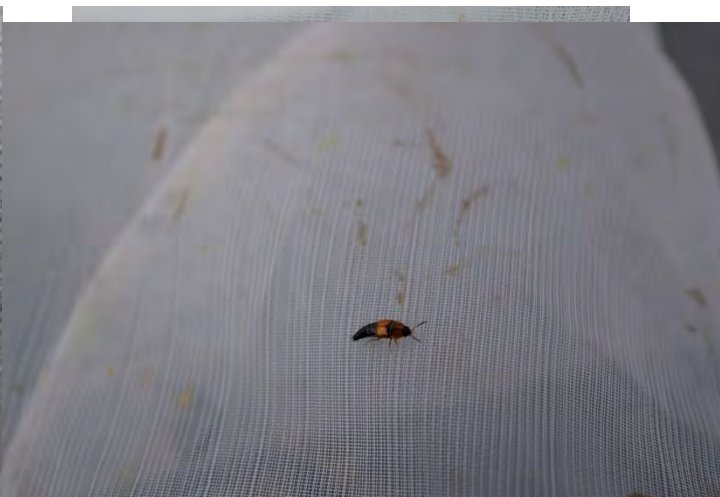
Bladluslejon (Chrysoperla)

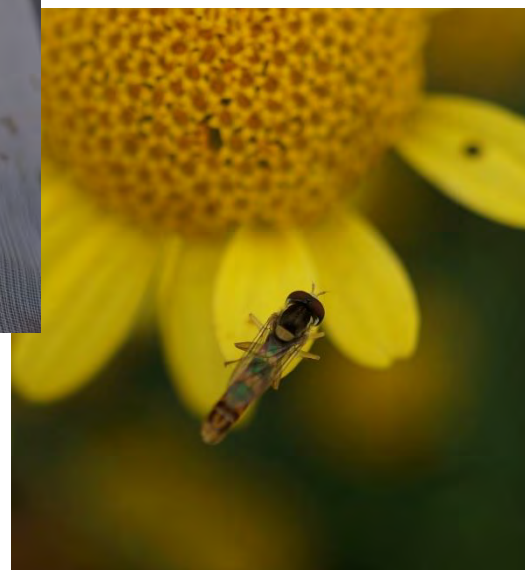
Rovstinkfly, Orius

Parasitisk veps

Kortvinge

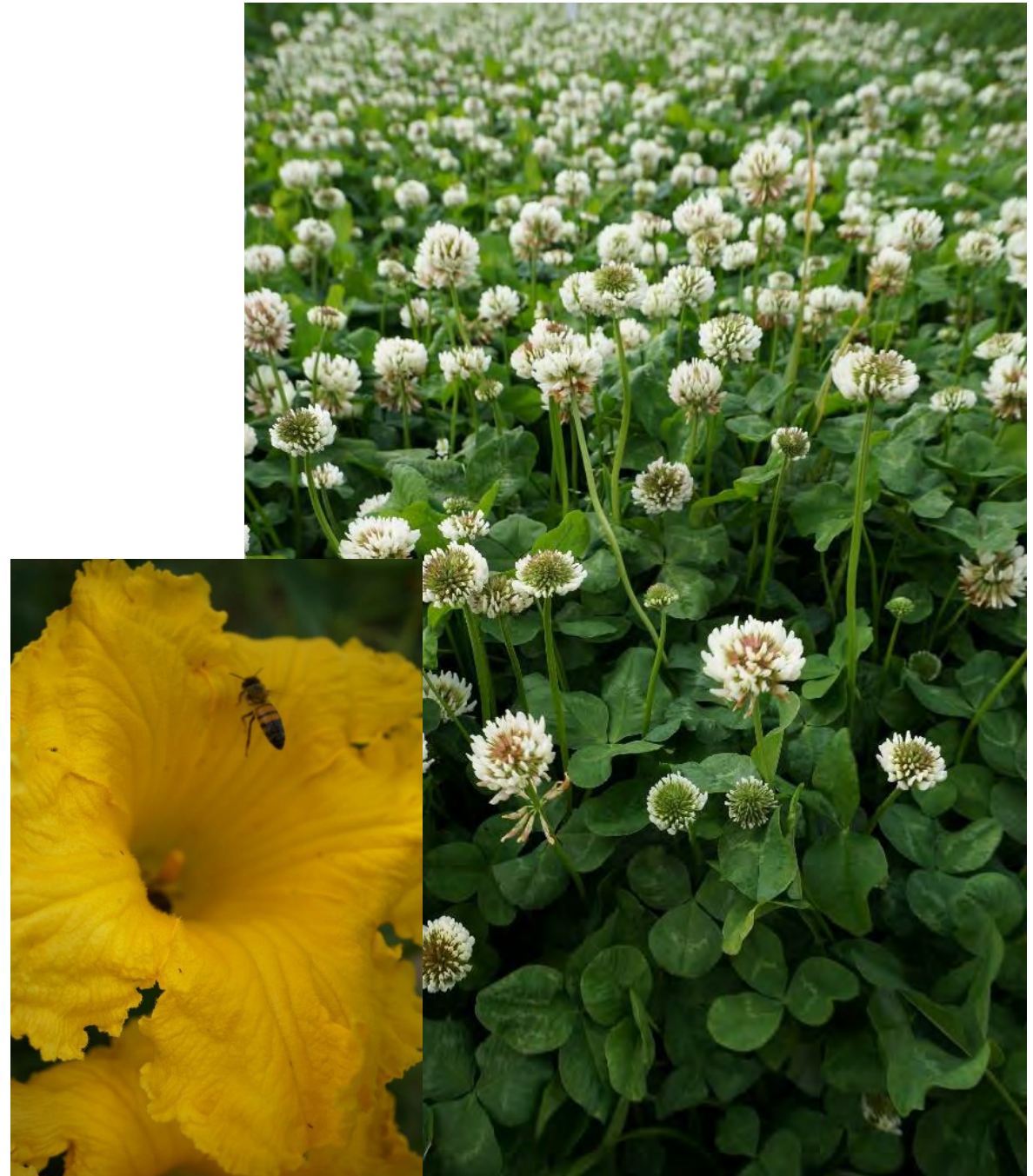
Blomsterflue

Lygus rugulipennis
Ludet ängstinkfly

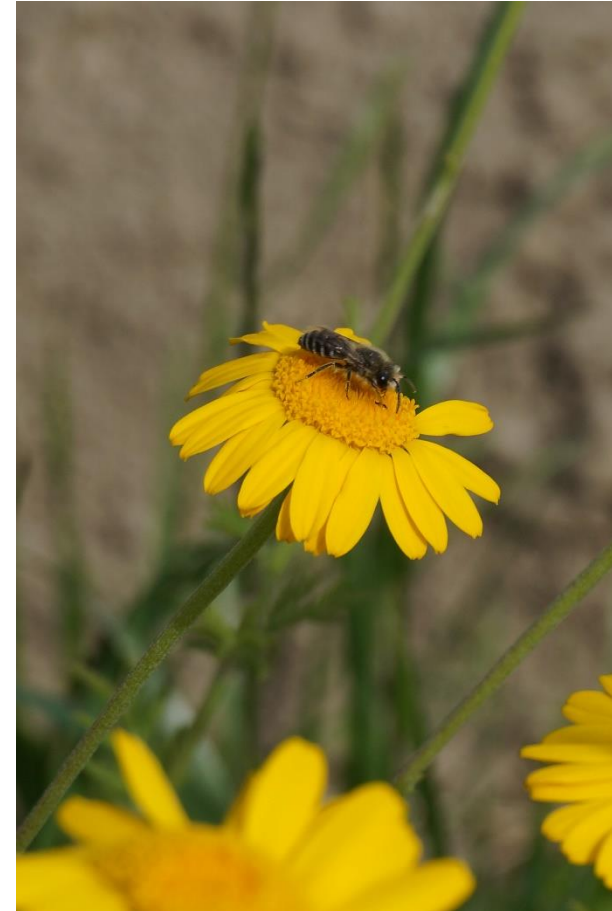
Pollinerare – humler (37), solitärbin (>230), honningbier

- Feltet bonne; +20 %
- Rodkloverfro; +20-75 %
- Hvitkloverfro; +80-90 %
- Bonnor og erter
- Gresskar og squash
- Fukt och baere – helt avgörande

Åtgärder för att gynna naturliga fiender och pollinerare = blommande växter i odlingslandskapet

- Störst effekt i slättlandskapet
- Blomsterremsor på cirka 5 % av ytan?
- Inte mer än 6 m breda fält av samma avsalugröda
- Utsädeskostnader, blomsterremsor
800-35 000 SEK/ha, 5 % av ytan =
40-1 750 SEK/ha + skötsel och förlorad
avsalugröda
- Utnyttja ytor som inte används
- Kombinera funktioner – gröngödsling,
mellangrödor

Projekt tillsammans med odlare och rådgivare under åren 2015-2019
— syfte att lära mer om hur vi kan arbeta praktiskt med åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden i odlingen

- Kurser
- Lista på idéer från deltagarna
- Testodlingar på totalt 6 gårdar + Sötåsens naturbruksgymnasium
- Dokumenterat
- Fotograferat
- Håvat insekter
- 12 fältvandringar
- Facebookgrupp
- Intervjuer (7 st)
- Informationsmaterial 2019/2020

Testodlingar 2015-2019, totalt 101 st

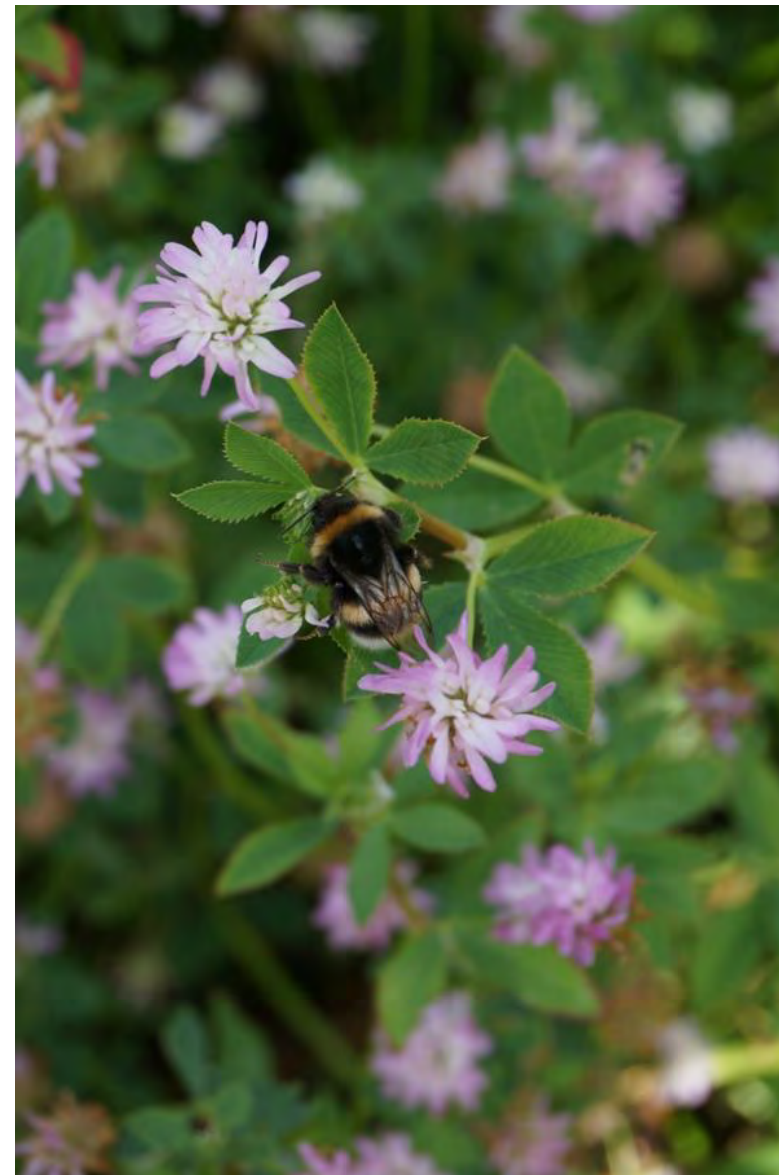
Åtgärd	2015	2016	2017	2018	2019
Ettåriga blomsterremsor	3	7	4	3	2
Ettåriga färdiga blomsterblandningar		4	3	5	9
Plantering av blommor i avsalugrödan			3	2	2
Fångstgröda av luddvicker	1	1			
Bottengröda	1	2	1		
Fleråriga blomsterremsor/vall/gröngödsling	3	6	4	4	5
Skalbaggsåsar	1	1			1
Frukt och bär med undervegetation				3	1
Skogsträdgård				1	1
Bevara naturlig flora i fält- och vägkanter	1		1		1
Blommande växter i växthus och tunnlar	2	2	1		
Kupa för solitärbin	2	2	1		
Insektshotell		1	1		
Bon för humlor	1	1			

Säkra kort:
Bovete (bokhvete)

Honungsört (honningurt)

Perserklöver (pereserklover)

Flockblommiga:
Morot (gulrot)

Dill

Koriander

Extrafloral nektar:
Luddvicker (Lodnevikke)

Blåklint (kornblomst)

Sötväppling (Steinklover)

Skydd:
Rosenskära (Cosmos)

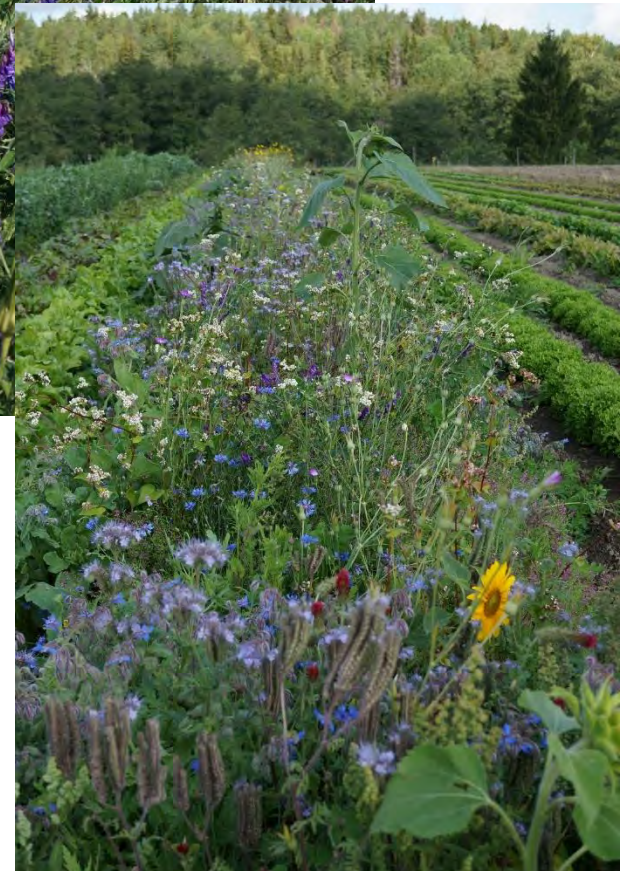
Tuvbildande gräs och förna

Ettårig blomsterremsa

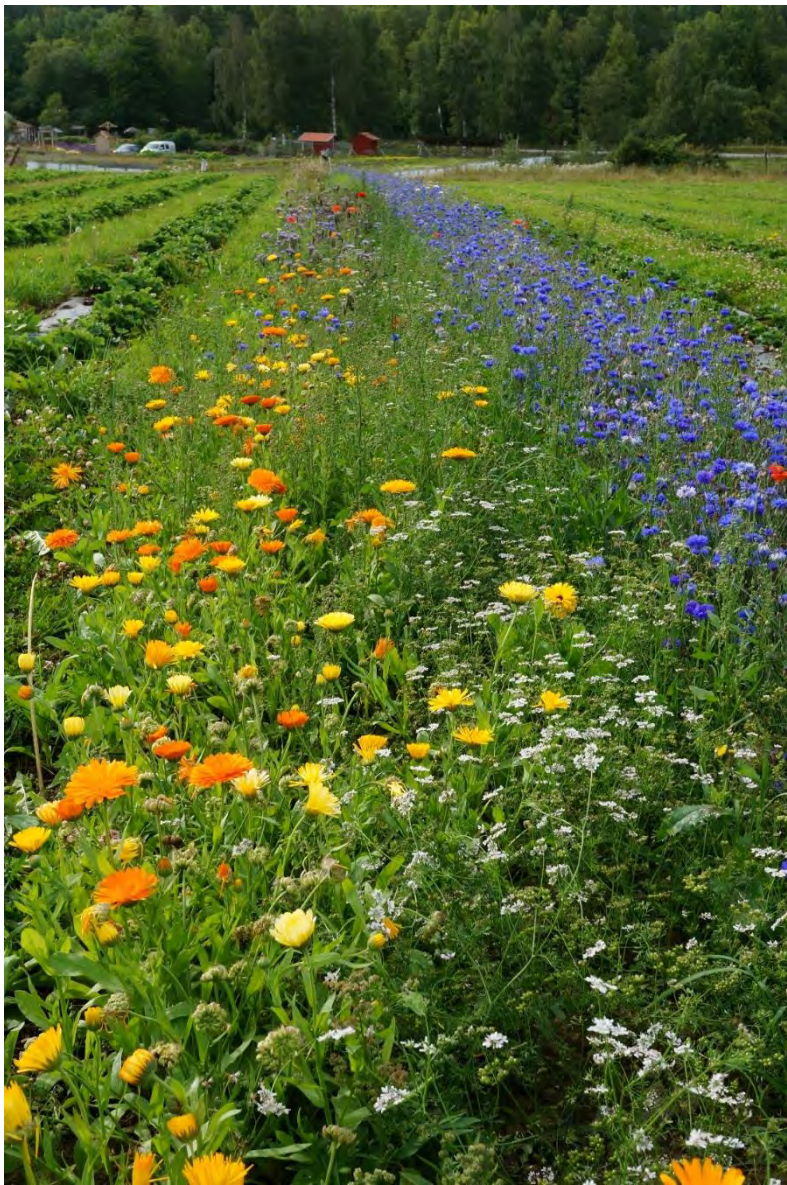
Färdig blandning från Semenco
med 19 arter

Ringblomma (Ringblomst)

Ettårig blomsterrensa: Sådd av färdig blandning direkt i morotsraden - Chronoannueller med 9 arter, Olssons frö

Sådd i rader eller rutor

Skyddsgröda — bokhvete och honningurt fungerar bra men undvik ww. rajgräs

Plantering i raden

Bokhvete + lodnevikke i bladsalat og i gresskar

Honningurt i plantede lok

Strandkrassing – *Lobularia maritima*

Fleråriga blomsterremsor

Pratensis ängsfröblandningar 119 + 120, sådd juni 2015

September 2015

5 % av ytan = utsädeskostnad på cirka 2 200 SEK/ha

Juli 2016

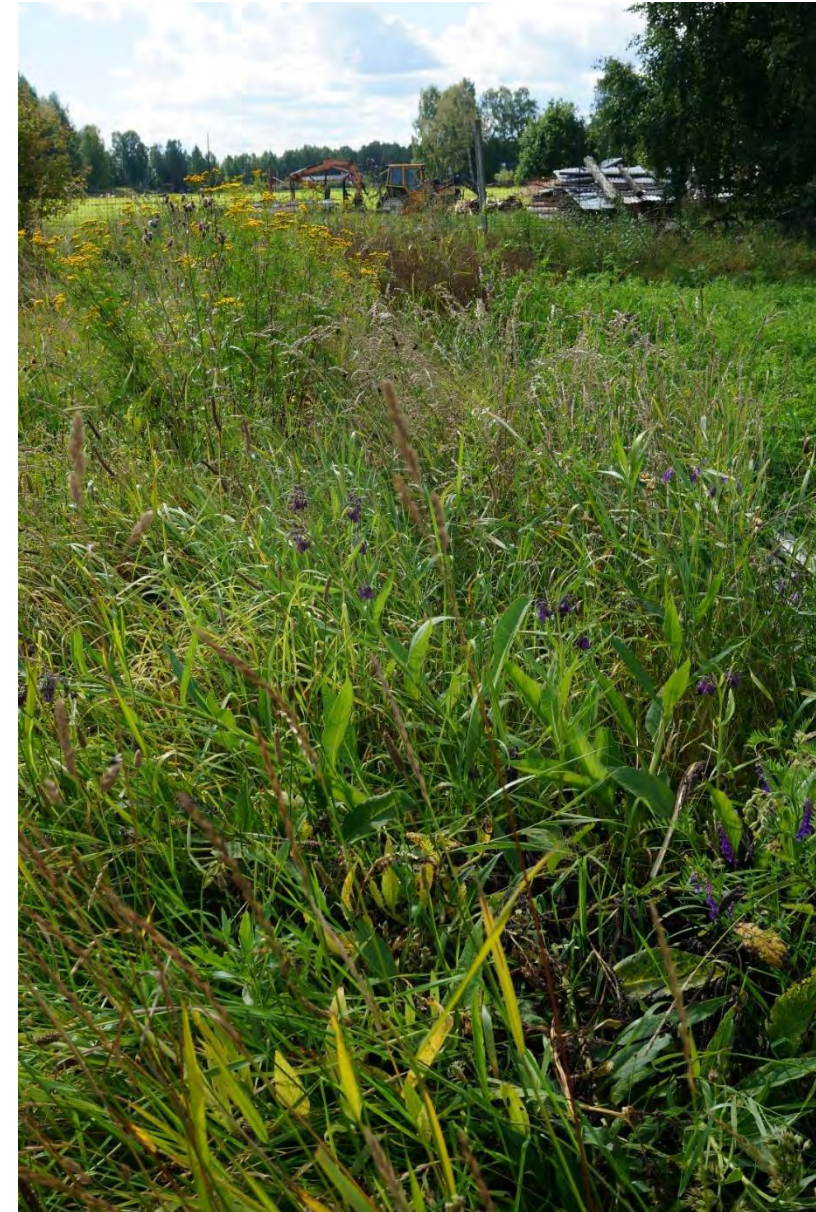

Augusti 2018

Skalbaggsås, 2015 och 2016

hundäxing, ängs-, röd- och strandsvingel,
Pratensis norrlandsblandning, ängsklocka
gräslök, kummin, kardvädd, renfana,
kamomill, svartkämpar, vallört, lilja,
backnejlika, kaukasisk förgätmigej

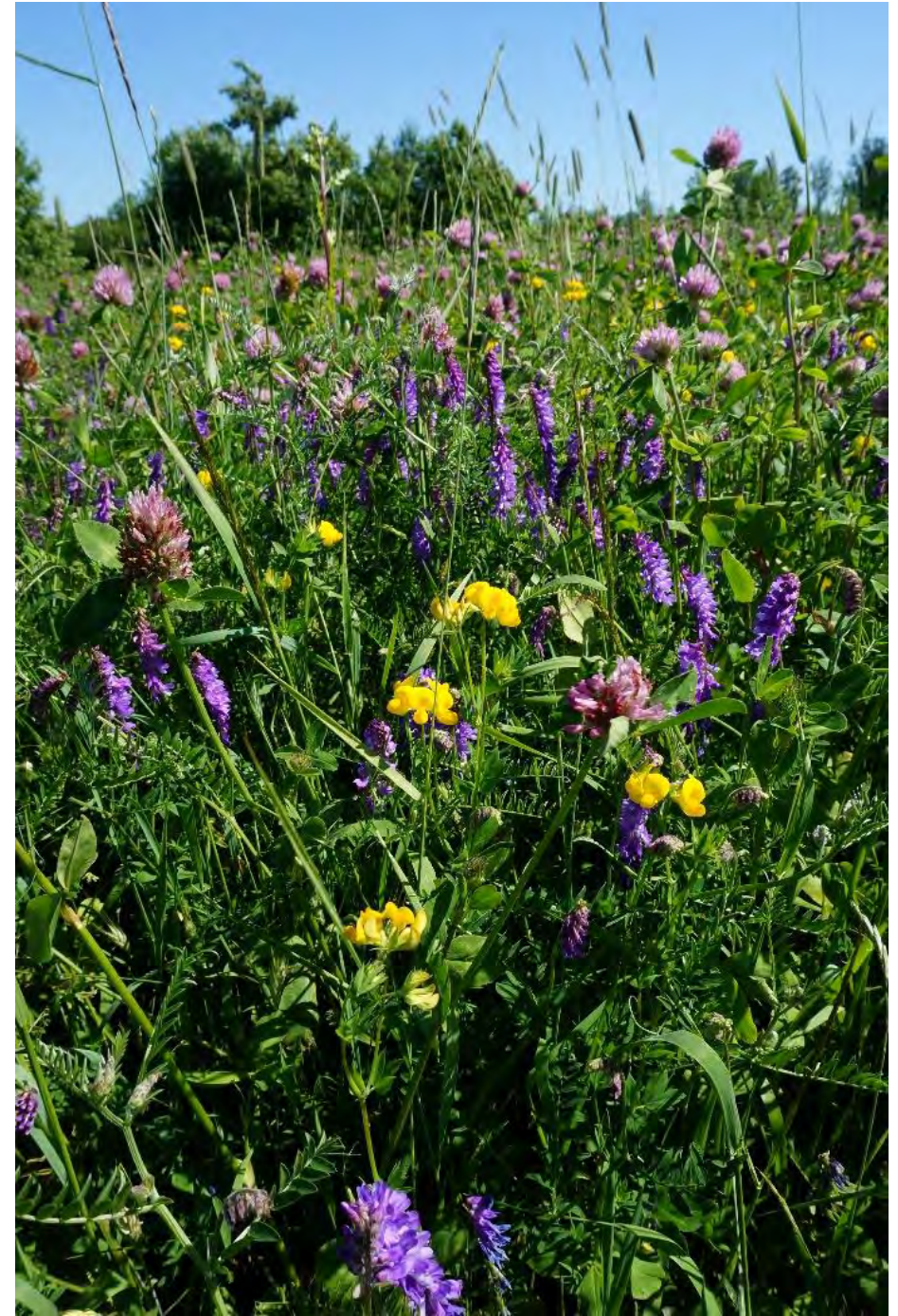
(rodklover, hvitklover, blålucern, sikori,
honningurt, hundegras, timotej)

Vall/gröngödsling

Rodklover, hvitklover, triltunge, lodnevikke, snigleskolm
och gress

Samodling - bottengrödor Perserklover mellan gresskar och squash

Subklover i kål och bönor

Subklover

Bevattningsgator

Semencos ettåriga blomsterblandning

Honningurt + perserklover i potet

Bevattningsgator

Eple, stikkelsebaer och gress

Plommer och timian

Åkerholmar

Stor variation på blommor, skydd och övervintringsplatser = SNAP

Vägkanter och åkerkanter

Kantzoner och vändtegar

2 ettåriga blomsterblandningar och 1 flerårig, augusti 2016

juni 2017

Låt grönsakerna gå upp i blom:
Mangold (chard)

Piplök

Broccoli (brokkoli)

Skapa miljöer runt gårdsbutik och självplock

Tidig blomning är en utmaning

- Höstsådd av exempelvis blodklover och lodnevikke
- Självsådd honningurt
- Plantering av tidigblommande arter
- Tidigblommande buskar och träd

Uppförökar vi skadegörare?

- Ludet ängsstinkfly (*Lygus rugulipennis*)!
- Bomullsmögel (*Scerotinia sclerotiorum*) på solrosor (solsikke)
- *Acrothecium carotae*? Vildmorot?
- Rotsjukdomar på baljväxter?
- Klumprotsjuka (*Plasmodiophora brassicae*)?
- Snäckor och sniglar? Under säsong, övervintring

www.jordbruksverket.se

Facebookgrupp;

Biodiversitet i frilandsodlade
trädgårdsgrödor

elisabeth.ogren@jordbruksverket.se

TACK!

